

In de vaste commissie voor Volksgezondheid, Welzijn en Sport bestond er bij enkele fracties behoefte een aantal vragen en opmerkingen voor te leggen aan de staatssecretaris van Volksgezondheid, Welzijn en Sport over de brief van 5 maart 2013 inzake de reactie op verzoek van de commissie op een brief aan CZ over afwezigheidsdagen (Kamerstuk 30 597, nr. 286).

De voorzitter van de commissie,
Neppérus

Adjunct-griffier van de commissie,
Clemens

Inhoudsopgave

- I. Vragen en opmerkingen vanuit de fracties
 1. Algemeen
 2. Beleid zorgkantoren
- II. Reactie van de staatssecretaris

I. VRAGEN EN OPMERKINGEN VANUIT DE FRACTIES

1. Algemeen

De leden van de PvdA-fractie hebben met belangstelling kennisgenomen van de brief van de staatssecretaris met betrekking tot het onderwerp afwezigheidsdagen en de verdere toelichting hoe andere zorgkantoren omgaan met afwezigheidsdagen. De staatssecretaris verklaart in zijn brief de gang van zaken rondom declaraties van afwezigheidsdagen. In de Regeling declaratie AWBZ-zorg van de Nederlandse Zorgautoriteit (NZa), die de basis is voor de declaratie van afwezigheidsdagen, is aangegeven dat een zorgaanbieder uit de intramurale gehandicaptenzorg voor een plek met behandeling afwezigheid met een maximum van 14 dagen per keer kan declareren. Zorgkantoren zijn vrij om binnen dit kader van de NZa aanvullende eisen te stellen, zo lezen deze leden. CZ heeft aanvullende eisen gesteld en heeft de declaratie mogelijk gemaakt voor een maximum van 28 dagen afwezigheid (wanneer dit niet vanwege een ziekenhuisopname is). De eerste 28 dagen kunnen voor het normale tarief gedeclareerd worden, de dagen hierboven mogen gedeclareerd worden voor het laagste VG ZZP-tarief. In 2012 was het niet mogelijk na 28 dagen te declareren bij CZ, maar vanwege een aantal casussen in 2012 werd duidelijk dat de afwezigheidseisen belemmerend werkten bij deze vormen van ondersteuning. Door het laagste tarief beschikbaar te stellen worden doorlopende lasten en ondersteuning geborgd, stelt CZ. De leden van de fractie van de PvdA lezen verder dat CZ heeft aangegeven dat zij geen signalen heeft ontvangen dat het huidige beleid problemen veroorzaakt. Heeft de staatssecretaris ook geen signalen hiervan ontvangen? Dekkt het lage tarief na 28 dagen alsnog de kosten voor een instelling? Genoemde leden zouden graag van de staatssecretaris weten waarop CZ de 28 dagen baseert. Wanneer een cliënt om de week een dag of weekend naar huis gaat, met feestdagen naar huis gaat en in de vakantie, wat regelmatig voorkomt bij minderjarige cliënten, dan is men al snel over de 28 dagen heen. Maar ook meerderjarige cliënten gaan regelmatig terug naar huis, in de weekenden en vakanties. Waarom is gekozen voor deze grens? Hoe kijkt de staatssecretaris aan tegen deze grens? Schoolgaande kinderen zijn vrijgesteld van de declaratie van afwezigheidsdagen. Geldt deze vrijstelling ook voor kinderen die naar dagbesteding gaan en niet naar school?

In de brief van de staatssecretaris lezen de leden van de PvdA-fractie dat door terugkerende afwezigheid de zorgaanbieder hierop kan inspelen met bijvoorbeeld personele bezetting. Deze leden begrijpen de overweging, maar zouden graag willen weten of zorgaanbieders niet in de problemen komen wanneer zij inspelen op afwezigheid, maar cliënten onverwacht weer terugkeren van afwezigheid bijvoorbeeld door gedragsproblemen of problemen thuis. Kunnen zorgaanbieders dan voldoende beschikbaar personeel garanderen van het lage tarief? Hoe kijkt de staatssecretaris in dit licht aan tegen kwaliteit en continuïteit van zorg?

De leden van de fractie van de PvdA lezen verder dat het de verantwoordelijkheid is van de zorgaanbieder om samen met de cliënt en diens familie of vertegenwoordiger afspraken te maken over de wensen rondom afwezigheidsdagen van de bewoner en dat er geen signalen bekend zijn dat er cliënten of vertegenwoordigers onder druk gezet worden door

zorgaanbieders in verband met de declaraties van afwezigheidsdagen door de zorgaanbieder. Is de staatssecretaris het eens met deze leden dat het een zeer onwenselijke situatie zou zijn als cliënten en vertegenwoordigers onder druk gezet zouden worden? Is de staatssecretaris het met genoemde leden eens dat declaratie geen rol zou moeten spelen in de overweging om wel of niet af en toe naar huis te gaan en dat af en toe naar huis gaan, wanneer dat een mogelijkheid is, zeer wenselijk is voor de cliënt en zijn of haar naasten?

De leden van de SP-fractie hebben met zorgen kennisgenomen van de reactie van de staatssecretaris op de brief aan CZ over de afwezigheidsdagen.

Deze leden maken zich zorgen over de regeling die zorgkantoren hanteren bij afwezigheidsdagen. Zij vinden het van groot belang dat mensen met een beperking zorgeloos op vakantie kunnen gaan, maar ook in de weekenden bij ouders/familie kunnen logeren als dat gewenst is. Zodra iemand om het weekend naar huis gaat, naar ouders en/of andere familie, dan kan diegene niet meer met vakantie gaan, of dat nu met familie is of georganiseerd door de zorginstelling. Vindt de staatssecretaris dat wenselijk? Is dit geen enorme inperking van de bewegingsvrijheid? Moet dit dan aangemerkt worden als een vorm van vrijheidsbeperking en geldt dan in de toekomst ook het regime van de Wet zorg en dwang op de zorgverzekeraar? Genoemde leden willen hierop een uitgebreide reactie. De leden van de SP-fractie merken op dat de financiering op basis van zorgzwaartepakketten leidt tot deze problemen. Door mensen in pakketten te plaatsen wordt er alleen nog gekeken naar financiering, uren en kosten. Er wordt compleet voorbijgegaan aan het feit dat het gaat om mensen die zorg nodig hebben. Doordat de zorgzwaartepakketten alleen gebaseerd zijn op zorg in een instelling wordt het voor mensen erg moeilijk gemaakt om op vakantie te kunnen gaan of om in de weekenden te kunnen logeren bij ouders en/of andere familieleden. Deze leden vragen de staatssecretaris hierop te reageren.

De leden van de SP-fractie willen weten welke aanvullende eisen zorgkantoren kunnen stellen aan de declaratie van afwezigheidsdagen. Het zorgkantoor CZ hanteert 28 dagen die jaarlijks gedeclareerd kunnen worden. Genoemde leden vinden 28 dagen weinig. Mensen met een beperking kunnen hierdoor gedwongen worden om thuis te blijven, in plaats van dat zij in de weekenden bij familie kunnen logeren. Deze leden willen weten welke criteria het zorgkantoor CZ hierbij hanteert en waarom gekozen is voor 28 dagen.

De leden van de SP-fractie vragen de staatssecretaris of hij het terecht vindt dat mensen die in een AWBZ-instelling wonen, maar 2,3 dagen per maand weg mogen van de zorginstelling, omdat dit nu eenmaal de regels zijn. Deze leden willen weten of de staatssecretaris dit ook niet vindt lijken op een gevangenisregime en zij willen hierop een toelichting. Voorts willen zij weten of mensen bij een overschrijding van de afwezigheidsdagen geen volledige zorg meer ontvangen, doordat een zorgaanbieder dit wil compenseren.

De leden van de SP-fractie constateren dat zorginstellingen bij afwezigheidsdagen na 28 dagen gefinancierd blijven worden op basis van ZZP VG1. Deze leden willen weten of zorginstellingen hiermee voldoende gefinancierd worden. Genoemde leden vragen of het hierdoor nu wel goedkoper wordt. De kosten voor iemand moeten gemaakt worden. Zij willen weten waarom dit dan moet resulteren in het beperken van de bewegingsvrijheid van mensen met een beperking.

De leden van de SP-fractie maken uit de brief van de staatssecretaris op dat zorginstellingen geen klachten hebben gemeld over de betaling van ZZP VG1 bij de doorbetaling van afwezigheidsdagen. Genoemde leden maken zich wel zorgen dat bij de plaatsing van bewoners, zorgaanbieders bewoners weigeren als zij veel gebruik willen maken van afwezigheids-

dagen, gelet op de lage bekostiging. Deze leden vragen of hierover meldingen bekend zijn.

De leden van de SP-fractie constateren dat de staatssecretaris aangeeft dat het de verantwoordelijkheid is van de zorgaanbieder om afspraken te maken met de bewoner en diens familie en/of wettelijke vertegenwoordiger over afwezigheidsdagen. Kunnen zorgaanbieders hierbij ook afwijken van de 28 dagen regeling van zorgkantoor CZ?

De leden van de D66-fractie hebben met interesse kennisgenomen van de brief van de staatssecretaris, waarin hij reageert op de brief aan CZ over afwezigheidsdagen. De staatssecretaris stelt hierin dat CZ, net als DSW en Menzis, aanvullende regelingen stellen omtrent de Regeling declaratie AWBZ-zorg die opgesteld is door de NZa. De staatssecretaris stelt ook dat hij geen signalen heeft ontvangen van cliënten of hun vertegenwoordigers dat zij onder druk worden gezet door zorgaanbieders om minder afwezig te zijn in de zorginstellingen.

Deze leden hebben het principe van regie over eigen leven in hoog aanzien. Cliënten zouden niet onder druk mogen worden gezet om meer aanwezig te zijn in zorginstellingen dan strikt noodzakelijk. Dergelijke situaties dragen niet bij aan een hogere kwaliteit van leven van de cliënt. Bovendien past het ontvangen van langdurige zorg buiten zorginstellingen, waar mogelijk, binnen de huidige veranderingen in de langdurige zorg. Vanuit dit oogpunt beschouwen genoemde leden maatregelen welke onnodige aanwezigheid in zorginstellingen stimuleren als ongewenst. De leden van de D66-fractie hebben verscheidene vragen en opmerkingen. Zij stellen vast dat het Landelijke Steunpunt (mede)Zeggenschap (LSR) en het Platform VG in twee brieven aan de commissie VWS hebben verklaard wel signalen te ontvangen van cliënten die onder druk worden gezet door de zorgaanbieder vanwege het beleid van CZ. Deze leden vragen de staatssecretaris of hij bereid is een dialoog aan te gaan met het LSR en het Platform VG over deze cliënten en of hij samen met het LSR en Platform VG oplossingen wil zoeken voor lopende zaken, alsook maatregelen wil nemen om deze situaties in de toekomst te voorkomen. Is de staatssecretaris bereid hierbij ook aandacht te geven aan mogelijke onduidelijkheid omtrent afwezigheid en de rol van dagbesteding hierin?

2. Beleid zorgkantoren

De leden van de PvdA-fractie vinden het onwenselijk dat zorgkantoren verschillend beleid voeren met betrekking tot de afwezigheidsdagen. Van de acht concessiehouders hebben er drie verschillend aanvullend beleid, zo lezen deze leden in de brief van de staatssecretaris. De zorgkantoren geven aan dat het beleid rondom afwezigheid gekozen is vanwege doelmatigheid in de uitgaven, terwijl tegelijkertijd het cliëntbelang niet in het geding komt. Deelt de staatssecretaris echter de visie van deze leden dat het naast een verhoging van de administratieve lasten door verschillen in beleid, ook onwenselijk is voor zorgaanbieder en cliënten en hun vertegenwoordigers met verschillend beleid in aanraking te komen? In hoeverre draagt de grens van 28 dagen bij aan doelmatigheid en doet die niet tekort aan de cliënt?

De leden van de fractie van de PvdA lezen naar tevredenheid dat voor de inkoop voor 2014 zorgkantoren voornemens zijn om declaratie van afwezigheid te harmoniseren en dat de staatssecretaris bij de vormgeving van de kern AWBZ wil bezien hoe de declaratie van afwezigheidsdagen het beste kan worden vormgegeven. Deze leden zouden graag al te weten komen welke overwegingen hierbij zullen worden meegenomen. Waarop zal het maximum aantal dagen afwezigheid gebaseerd worden? Welke factoren voor welke doelgroepen zullen hierbij betrokken worden? Hoe wordt er rekening gehouden met personele bezetting en kwaliteit en

continuïteit van zorg? Hoe wordt de balans gevonden tussen doelmatigheid en het belang van de cliënt en zijn of haar vertegenwoordigers?

De leden van de SP-fractie merken op dat Zorgverzekeraars Nederland onderzoek heeft gedaan naar de declaratie afwezigheidsdagen van de verschillende zorgkantoren. Deze leden vragen wie toestemming gegeven heeft voor dit onderzoek en zij vragen waarom de Nederlandse Zorgautoriteit hiernaar geen onderzoek heeft gedaan. Voorts willen zij weten wat voor rol de NZa heeft ten opzichte van de declaratie van afwezigheidsdagen in de gehandicaptenzorg.

Genoemde leden willen ingaan op het beleid van zorgkantoren: het ene zorgkantoor stelt geen aanvullende eisen, andere zorgkantoren doen dit wel. Hierdoor ontstaat een rechtsongelijkheid van mensen, doordat dit overal anders wordt geregeld. Deze leden willen weten of de staatssecretaris mensen adviseert om dan maar van regio te wisselen, zodat zij wel een gezinsleven kunnen behouden.

De leden van de SP-fractie merken op dat het verschillende beleid van de zorgkantoren zorgt voor veel bureaucratie voor zorgaanbieders en dat het voornemen is om het beleid te harmoniseren met andere zorgkantoren. Deze leden willen weten hoe dit beleid eruit komt te zien en wanneer hierover meer informatie komt, ook gelet op de plannen van het kabinet ten opzichte van de langdurige zorg.

De staatssecretaris stelt in zijn brief dat drie van de acht zorgkantoren afwijken van de Regeling declaratie AWBZ-zorg van de NZa. De staatssecretaris stelt ook dat de zorgkantoren het voornemen hebben om het beleid rondom de declaratie van afwezigheid per inkoop voor 2014 te harmoniseren. De leden van de D66-fractie vragen de staatssecretaris hoe deze situatie wordt opgelost in de tussentijd. Deze leden vragen de staatssecretaris ook of hij kaders wil stellen waarbinnen deze harmonisatie van beleid zal plaatsvinden en wat de beoogde rol van de staatssecretaris en de NZa binnen dit proces is.

De leden van de D66-fractie zijn van mening dat in geen geval druk uitgevoerd mag worden op cliënten of hun verzorgers om afwezigheid in zorginstellingen te minimaliseren. Deze leden kijken uit naar de beantwoording van de staatssecretaris.

II. REACTIE VAN DE STAATSSECRETARIS